

Bodem en ondergrond in 2031

Wat is er nu nodig om in 2031 een sterke bodemsector te hebben?

Er is veel interesse naar "Een blik op de toekomst", zo bleek uit de vele aanwezigen bij de gelijknamige sessie op het SIKB-jaarcongres. We staan voor een aantal grote maatschappelijke opgaven, deze opgaven roepen bij veel mensen en organisaties vragen op. De vijf vraagstukken, die we in de sessie behandelden, zorgden voor mooie discussies over de thema's: bodemsanering, meer eisen aan het toepassen van grond, in de bodem een combinatie van functies, systeem benadering en decentralisatie. De thema's systeembenadering en in de bodem een combinatie van functies blijken door de aanwezigen als meest urgent beschouwd te worden (zie foto).

De bodemsector verschuift meer en meer naar de voorgrond met de huidige nieuwe maatschappelijke opgaven, komend vanaf de achtergrond met vooral klassieke taken. Bodemsaneringen, voedselproductie, energietransitie, klimaatadaptatie, grondwater, gezondheid, transport, ruimtelijke ordening, een kleine greep uit allerlei onderwerpen waar bodem een essentieel onderdeel van uit maakt, maar nog niet altijd goed bij betrokken wordt. Binnen deze nieuwe opgaven moet de bodemsector zijn plekje weten te vinden. De vraag is echter hoe en wat is daarvoor nodig? Of in kader van het SIKB congres: Hoe willen we dat de bodemsector eruit ziet in 2031?

Allereerst zullen wij nooit afscheid gaan nemen van de bodemsaneringstaken. Zoals nu te zien is met PFAS zullen we waarschijnlijk ook in de toekomst bezig blijven met het schoonmaken en schoon houden van de bodem. Nieuwe bedreigende stoffen zullen zich in de toekomst aankondigen en ook daar zal een nieuwe aanpak voor nodig zijn. Met de ontwikkeling van de wereld zullen nieuwe stoffen oppoppen of ontdekt worden. Deze zullen dan echter op een functionele, integrale, risico-gestuurde en uniforme wijze beheerst moeten worden. Bodembescherming is en blijft daarbij van groot belang. "voorkomen is beter dan genezen". Bij nieuwe bedreigende stoffen is het nodig te blijven werken aan innovatieve oplossingen om te voorkomen dat nieuwe bedreigende stoffen in het milieu terecht komen. Kennis en ervaringen delen in bodem beschermende maatregelen is daarbij essentieel.

Naast de bodemsaneringen wordt de bodem ook steeds meer betrokken bij de nieuwe maatschappelijke opgaven in het kader van de energietransitie of het klimaat. Dit vergt over 12 jaar een hele andere aanpak en instelling dan die 12 jaar geleden werd gebruikt. Op dit moment in 2019 wordt veel ingezet op het integraal werken waarbij meer afstemming wordt opgezocht met andere thema's omdat je niet zonder elkaar kunt. Maar het vergt meer dan dat. Het vraagt niet alleen integraal werken maar een andere systeembenadering. Bestaande patronen moeten worden doorbroken en de werkprocessen en de cultuur moeten ingericht worden op een meer integrale werkomgeving. De maatschappelijke opgaven onderling kunnen niet opgedeeld worden in verschillende thema's, dus waarom afdelingen binnen een organisatie wel? Ook vraagt dit om werknemers met specialistische kennis en werknemers die breder kunnen kijken.

Als governance vraagt dit ook meer samenwerking tussen de overheden onderling en op te kunnen treden als één gehele overheid richting de burger. Daarbij behoort de centrale overheid richting te geven waar de decentrale overheden invulling aan kunnen geven zodat zo dicht mogelijk bij de burger beleidsplannen gemaakt worden. Wel blijft daarbij altijd de frictie tussen wat landelijk bepaald moet worden en wat gedecentraliseerd is.

Wat in 2031 nodig is, ons inziens, is dat de bodem juist een fundamentele rol moet krijgen in het integrale werken. Hierbij is het nodig dat mensen, uit het integrale werkveld, zich bewuster worden

van de bodem en het 'logisch' wordt om de bodem als essentieel onderdeel mee te nemen in maatschappelijke opgaven.

Namens het JongSTRONG bestuur,
Joris Rooiman en Lisanne Broersen-Nijmeijer

77

het meest urgent (1) en welke het minst urgent(5)?

60